

ingediend op **1357** (2021-2022) – Nr. 5
26 oktober 2022 (2022-2023)

Amendementen

voorgesteld na indiening van het verslag

op het ontwerp van decreet

tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut

Documenten in het dossier:

- 1357** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- Nr. 2: Amendementen
- Nr. 3: Verslag van de hoorzitting
- Nr. 1: Verslag

AMENDEMENT Nr. 16

**voorgesteld door An Moerenhout, Celia Groothedde, Hannelore Goeman en Jos D’Haese
na indiening van het verslag**

Artikel 13

In paragraaf 4, eerste lid, de zinsnede “, als onafhankelijke en neutrale derde, de communicatie vergemakkelijkt en de voormelde betrokken partijen er probeert toe te brengen zelf een oplossing uit te werken” vervangen door de woorden “een oplossing onderhandelt tussen beide partijen die rechtsherstel brengt in lijn met de decretale en wettelijke bepalingen”.

VERANTWOORDING

Het Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI) in de rol van neutrale derde dwingen is, zoals aangegeven door het advies dat tot stand kwam na overleg tussen verschillende gelijkemans- en mensenrechtenorganisaties, niet conform de internationale standaarden.

De hoofdtaak van ‘equality bodies’ is bijstand, advies en ondersteuning bieden aan slachtoffers van discriminatie. Ze moeten niet neutraal zijn. Ze moeten aan de kant van de wet staan, die discriminatie verbiedt. Bemiddeling is ondergeschikt aan de eigenlijke rechtsbijstand. Waar mogelijk is bemiddeling aangewezen, maar bij sommige klachten en meldingen is dat niet altijd een optie vanuit het perspectief van het slachtoffer.

Onpartijdigheid en neutraliteit zijn enkel noodzakelijk voor een entiteit die oordelen uitspreekt. De eerste betrachting van het VMRI moet de ondersteuning van het slachtoffer van discriminatie zijn. Iets anders (bijvoorbeeld de positie van neutrale bemiddelaar die vooropstaat) versterkt de bestaande machtsonvenwichten, waarin situaties van discriminatie net vaak voorkomen.

Zie ook de amendementen nr. 19 en 20.

AMENDEMENT Nr. 17

**voorgesteld door An Moerenhout, Celia Groothedde, Hannelore Goeman en Jos D’Haese
na indiening van het verslag**

Artikel 16

In paragraaf 3 het eerste lid vervangen door twee leden, die luiden als volgt:

“De geschillenkamer brengt de verweerder ervan op de hoogte dat de klacht voor beoordeling is bezorgd, en maakt aanspraak op de overtuigingsstukken.

Elke partij is verplicht om de nodige informatie binnen de gestelde termijnen en naar waarheid over te maken. Indien de aangezochte persoon de informatie niet verstrekt, kan het VMRI de betrokkene in gebreke stellen. Indien hier geen gevolg aan wordt gegeven, kan het VMRI de zaak aan de kortgedingrechter voorleggen.”.

VERANTWOORDING

De onderzoeksbevoegdheden van het VMRI zijn essentieel voor een goed functionerende geschillenkamer. In artikel 16, §3, worden zij niet sterk genoeg uiteengezet. In discriminatiezaken blijft de bewijslast nog steeds een van de grootste struikelblokken. Het kan niet de bedoeling zijn dat een onwillige tegenpartij door het niet aanleveren van bewijs een negatieve beoordeling kan ontlopen.

Met de amendementen nr. 17 en 22 willen de indieners de algemene onderzoeksbevoegdheden versterken zodat die breed inzetbaar kunnen zijn.

AMENDEMENT Nr. 18

**voorgesteld door An Moerenhout, Celia Groothedde, Hannelore Goeman en Jos D’Haese
na indiening van het verslag**

Artikel 16

Aan paragraaf 4 een tweede lid toevoegen, dat luidt als volgt:

"De dossierbehandelaar van het VMRI staat het slachtoffer bij in de procedure voor de geschillenkamer, zowel bij de schriftelijke voorbereiding en behandeling als tijdens de zitting zelf."

VERANTWOORDING

Het ontwerp van decreet voorziet niet in juridische bijstand aan slachtoffers van discriminatie die naar de rechtbank of de geschillenkamer willen stappen. Door louter te kiezen voor een geschillenkamer die niet-bindende oordelen zal vellen, zet men een stap achteruit in de bescherming die vandaag reeds bestaat. De indieners van dit amendement spelen in op deze lacune omdat het essentieel is dat het VRMI zelf naar de rechtbank moet kunnen stappen en slachtoffers van discriminatie rechterlijke bijstand moet kunnen bieden wanneer ze naar de rechtbank stappen.

Het VMRI dient juridische bijstand te bieden aan wie melding maakt van discriminatie. Deze bijstand dient veel ruimer te worden opgevat dan neutrale bemiddeling in de geschillenkamer. Slachtoffers hebben emotionele en persoonlijke ondersteuning nodig, juridisch advies en juridische bijstand voor de geschillenkamer en de rechtbanken. Dat houdt ook de actieve ondersteuning in wanneer een slachtoffer van discriminatie na een oordeel van de geschillenkamer toch nog naar de rechtbank wil stappen om schadevergoeding te eisen of indien de discriminerende partij zich niet houdt aan het oordeel van de geschillenkamer. Dat is een belangrijke stok achter de deur. Het bestaan van de mogelijkheid om naar de rechter te stappen, zal er tevens toe bijdragen dat alle partijen serieus meewerken aan de onderhandeling in de geschillenkamer.

Als sterk mensenrechtenorgaan heeft het VMRI daarnaast nood aan de bevoegdheid bij te kunnen treden als 'amicus curiae' in zaken die onder haar mandaat vallen. Daartoe dient het op de hoogte te worden gebracht van elke zaak die aanhangig wordt gemaakt voor de rechtbank die strikt gezien onder zijn bevoegdheid valt.

Zie ook amendement nr. 21.

AMENDEMENT Nr. 19

**voorgesteld door An Moerenhout, Celia Groothedde, Hannelore Goeman en Jos D’Haese
na indiening van het verslag**

Artikel 21

In punt 1°, op de tweede regel, het woord "onpartijdige" schrappen.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording bij amendement nr. 16.

AMENDEMENT Nr. 20

**voorgesteld door An Moerenhout, Celia Groothedde, Hannelore Goeman en Jos D’Haese
na indiening van het verslag**

Artikel 21

In punt 3°, op de tweede regel, het woord “onpartijdige” schrappen.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording bij amendement nr. 16.

AMENDEMENT Nr. 21

**voorgesteld door An Moerenhout, Celia Groothedde, Hannelore Goeman en Jos D’Haese
na indiening van het verslag**

Afdeling 4. Bijstand

Onderafdeling 4 (nieuw)

Aan afdeling 4 een nieuwe onderafdeling 4, die bestaat uit een artikel 21/1, toevoegen, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 4. Rechtsbijstand

Art. 21/1. Het VMRI biedt juridische bijstand aan wie melding doet van discriminatie of aan wie het voorwerp uitmaakt van de melding wegens discriminatie. Dit omvat minstens de volgende elementen:

- 1° juridisch advies en eerste slachtofferhulp;*
- 2° juridische ondersteuning bij het formuleren van een (straf)klacht;*
- 3° ondersteuning bij het verzamelen van bewijsmateriaal;*
- 4° juridische ondersteuning in het onderhandelings- en bemiddelingsproces;*
- 5° juridische ondersteuning in het proces voor de geschillenkamer;*
- 6° indienen van een rechtsvordering voor het slachtoffer, tenzij die daar bedenkingen bij zou hebben;*
- 7° vertegenwoordigen van het slachtoffer voor de rechtbank;*
- 8° in rechte optreden uit eigen naam, namens of ter ondersteuning van het slachtoffer, tenzij die daar bedenkingen bij zou hebben.*

Het VMRI kan optreden als expert in elk discriminatiegeschied dat aanhangig wordt gemaakt voor een rechtbank, zowel schriftelijk als mondeling. In het kader van een samenwerkingsakkoord wordt hiertoe afgesproken dat de griffies het VMRI op de hoogte brengen van alle zaken die op hun tableau verschijnen.”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording bij amendement nr. 18.

AMENDEMENT Nr. 22

**voorgesteld door An Moerenhout, Celia Groothedde, Hannelore Goeman en Jos D’Haese
na indiening van het verslag**

Artikel 22

Het eerste lid vervangen door wat volgt:

"Het VMRI is bevoegd om alle personen te horen, alle nodige informatie en documentatie in te winnen, en de nodige problemen te onderzoeken, als dat redelijkerwijze nodig is om zijn bevoegdheden uit te oefenen."

VERANTWOORDING

Het VMRI moet zelf kunnen beslissen een probleem te onderzoeken en aan het oordeel van de geschillenkamer te onderwerpen. Structurele vormen van discriminatie komen niet altijd naar voren uit individuele meldingen en klachten. Onderzoeken uit eigen beweging openen en voeren is daarom een noodzakelijke mogelijkheid voor een sterk mensenrechten- en gelijkheidsorgaan.

Met de amendementen nr. 17 en 22 willen de indieners de algemene onderzoeksbevoegdheden versterken zodat die breed inzetbaar kunnen zijn.

AMENDEMENT Nr. 23

**voorgesteld door An Moerenhout, Celia Groothedde, Hannelore Goeman en Jos D’Haese
na indiening van het verslag**

Artikel 30

In paragraaf 3, eerste lid, de tweede zin vervangen door wat volgt:

"Er worden minstens kandidaten geselecteerd uit de academische wereld en de gerechtelijke wereld, en uit verenigingen die de bescherming van de mensenrechten beogen, met een maximum van vier leden voor elk van de twee eerst vermelde categorieën, en zes leden uit verenigingen die de bescherming van de mensenrechten beogen."

VERANTWOORDING

Gezien de diversiteit van het maatschappelijk middenveld actief betrokken op deze thema's, lijkt het de indieners van dit amendement noodzakelijk om het aandeel vanuit deze hoek in de raad van bestuur op te trekken van vier naar zes.

De onverenigbaarheid voor een stemgerechtigd bestuursmandaat dient ook te worden uitgebreid naar vertegenwoordigers van overheidsdiensten en agentschappen. Het internationaal netwerk van mensenrechteninstituten GANHRI (Global Alliance of National Human Rights) zet deze vertegenwoordigers op één lijn met vertegenwoordigers van de regering of van het parlement.

Zie ook amendement nr. 24.

AMENDEMENT Nr. 24

**voorgesteld door An Moerenhout, Celia Groothedde, Hannelore Goeman en Jos D’Haese
na indiening van het verslag**

Artikel 30

Aan paragraaf 4 een punt 4° toevoegen, dat luidt als volgt:

"4° vertegenwoordigers van overheidsagentschappen."

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording bij amendement nr. 23.

AMENDEMENT Nr. 25

**voorgesteld door An Moerenhout, Celia Groothedde, Hannelore Goeman en Jos D’Haese
na indiening van het verslag**

Artikel 52

Een punt 3° toevoegen, dat luidt als volgt:

"3° het principe van het eenheidsloket wordt op korte termijn uitgerold. Minstens voor de inwerkingtreding van dit decreet is dit op lokaal niveau opgestart."

VERANTWOORDING

Opdat de burger beter toegang vindt tot de bevoegde instellingen en zich gesterkt voelt in de ondersteuning en bescherming van zijn mensenrechten en gelijke kansen is het belangrijk dat het zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk is om klacht neer te leggen of advies in te winnen over mensenrechten en gelijke kansen.

